

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Koonti Autismikirjon oppilaan tukeminen koulutuksesta

Autismikirjon häiriö, ASD

(Autism Spectrum
Disorder)

- Autismikirjon häiriön **ydinoireet**, autistinen dyadi:
- **Pysyviä puutteita suhteessa kommunikointiin ja sosiaaliseen vuorovaikutukseen** (sosio-emotionaalinen vastavuoroisuus, ei-kielellinen viestintä, kyky luoda ja ylläpitää ihmissuhteita)
- **Toistuvat, rajoittuneet ja joustamattomat käyttäytymismuodot** kaavamainen, toistava puhe/liike/esineiden käyttö, voimakas kiintyminen rutiineihin, rajoittuneet kiinnostukset, **yli/alireaktiivisuus aistiärsykkeille** (liittyen ääniin, valoon, kosketukseen, hajuihin, makuihin ja väreihin)

(Käypä -hoito 2023; Timonen, T., Castren, M & Ärölä-Dithapo, M. 2019)

VALTERI

Esiintyvyys ja yksilöllinen ilmiasu

- Autismikirjon häiriöiden esiintyvyys lisääntynyt - tunnistaminen ja diagnostiikka kehittynyt
- Esiintyvyys jopa 1-2,5 % väestöstä (Suomessa n. 50 000, mediaani 1%)
- Autismikirjo häiriöt ovat pojilla 2-5 kertaa yleisimpiä kuin tytöillä

(Käypä -hoito 2023, Timonen, T., Castren, M & Ärölä-Dithapo, M. 2019)

- Autismin yksilölliseen ilmiasuun vaikuttavat: vaikeusaste, ikä, kognitiivinen kyvykkyys, mahdolliset muut vammat/ sairaudet, kuntoutus ja sen vaikutukset
-

Autismikirjo ja stressi

Kuormittuminen

- Alentunut stressinsietokyky - sopeutuminen sosiaalisesti neurologisesti tyypillisten ihmisten maailmaan aiheuttaa jo stressiä
- Arjesta selviytyminen on stressaavampaa kuin neurotyypillisille ihmisille
- Stressin kasaantumisen ja stressitason nousun myötä esiintyy myös psyykkistä oireilua kuten haastavaa käyttäytymistä, ahdistuneisuutta - > vaikutus toimintakykyyn
- Pitkäkestoisesti kohonnut stressitaso lisää riskiä mielenterveyden häiriöihin.
- Vaikeus tunnistaa stressimerkkejä -aivoalueiden välinen yhteys heikko

Autismikirjon kuntoutus

- Autismiystävällinen oppimis- ja toimintaympäristö vahvistaa ja ylläpitää autismikirjon henkilön **TOIMINTAKYKYÄ** ja myönteistä minäkuvaa. Se vähentää ja ennaltaehkäisee stressiä ja tukee mielen hyvinvointia.
- Autismiystävällinen ympäristö on ennakoiva, vahvuuksiin perustuva, sosiaalisesti turvallinen ja aistiesteetön.
- Psykoedukaatio eli ymmärryksen lisääminen autismikirjon häiriöstä, kuntoutuksesta ja tukimuodoista on keskeistä - asenne-esteettömyys
- Kuntouttajien ja koulun henkilökunnan ja kodin yhteistyö oleellista. Samoin perheen ja sisarusten tukeminen.

(Käypä -hoito, 2023)

Autismiystävällinen oppimis- ja toimintaympäristö

Vahvuuksiin keskittyvä

Aistiesteetön

Turvallinen

Selkeä ja ennakoiva

Psyykinen, sosiaalinen, fyysinen ja pedagoginen turva & fysiologiset perustarpeet

Autismikirjon oppilaan tukeminen

- Kaiken perustana on huolenpito hyvinvoinnista ja toimintakyvyn tukeminen
- **Psykososiaalinen tuki** sekä oireita lievittävä lääkehoito (mm. käyttäytymisen ja tunteiden säätelyyn, nukkumiseen, keskittymiseen)
- **Kuntoutus** (nepsy -valmennus, puhe-, toiminta-, psykoterapia CBT)
- Ympärillä olevien aikuisten tieto ja ymmärrys autismikirjosta

Autismikirjon oppilaan tukeminen

- Selviytymistaitojen opettaminen: opiskelustrategiat, stressinhallintakeinojen opettelu, impulssikontrollin harjoittelu
- Joustavat käytännöt koulun arjessa (ajan, paikan tai tavan suhteen)
- Perustarpeiden ja vireystason huomiointi (esim. välipala, rentoutumisvälitunti)
- Kuormituksen purku
- Yksinäisyyteen puuttuminen

